

רע"פ 9543/16 - אחמד מוחמד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 9543/16

לפני:
המבקש: כבוד השופט א' שהם
אחמד מוחמד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת, מיום 8.11.2016, בע"פ 14550-11-15, שניתן על ידי כבוד השופטים א' הלמן - שופטת בכירה; י' שטרית; ו-ס' דבור

בשם המבקש: עו"ד ויסאם לידאוי

בשם המשיבה: עו"ד סיגל בלום

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת, שניתן ביום 8.11.2016, בע"פ 14550-11-15, על ידי כב' הרכב השופטים: א' הלמן - שופטת בכירה; י' שטרית; ו-ס' דבור. במסגרת פסק הדין התקבל חלקית ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בקריית שמונה, מיום 8.10.2015, בת"פ 60052-05-13 (כב' השופט מ' מרגלית).

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום לבית משפט השלום בקריית שמונה, אשר לאחר תיקונו ייחס לו את העבירות הבאות: תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לפי סעיף 380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); אימים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין; וגרימת חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין.

מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 15.1.2009, ברחוב נווה אורנים בצפת, בעקבות ויכוח שנתגלע בין המבקש לבין רוני חאטום (להלן: המתלונן 1) ומרואן חאטום (להלן: המתלונן 2), תקף המבקש את שני המתלוננים. בתחילה, ניסה המבקש לתקוף את המתלונן 1, בכך שניסה להכותו במכת אגרוף בפניו. משניגש המתלונן 2 כדי לברר את פשר המעשה, תקף אותו המבקש "באמצעות שפכטל" בפניו, וכן חנק אותו באמצעות חולצה. עוד נטען, כי המבקש גם הכה את המתלונן 1 במכת אגרוף בפניו. באותו מעמד, איים המבקש על המתלוננים באומרו להם: "אם תלכו למשטרה אשורף לכם את הרכב". כתוצאה מהתנהגותו האלימה של המבקש, נגרמו למתלונן 2 פצע בשפה העליונה שהצריך תפירה, נפיחות בפנים, שטף דם מתחת לעין שמאל, שבר בעצם האף, וסימני חבלה ואודם בצוואר.

3. המבקש כפר בבית משפט השלום באשמה שיוחסה לו, וטען כי הוא עצמו וכן בן דודו, הותקפו על ידי המתלוננים. אשר לחבלות שנגרמו למתלונן 2, טען המבקש כי המתלונן 1 ניסה להכות אותו, אך הוא זז ממקומו ועקב כך פגע המתלונן 1 באחיו, הוא המתלונן 2, וגרם לו לחבלה בפניו. לאחר שמיעת ראיות, קבע בית משפט השלום כי הוא מעדיף את גרסאותיהם של המתלוננים על פני עדותו של המבקש, ולפיכך החליט להרשיע את המבקש בכל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום. בית משפט השלום ציין בהכרעת דינו, כי לאחר שנערך למבקש שימוע, בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 6.3.2014, נמחקה מכתב האישום העבירה שעניינה תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, המתייחסת לתקיפתו של המתלונן 1 על ידי המבקש, וכן נמחקו מכתב האישום הפרטים הנוגעים לניסיון התקיפה והתקיפה בפועל של המתלונן 1. ואולם, הוכח במהלך המשפט כי המבקש תקף, אכן, את המתלונן 1, ובעניין זה ניתנה למבקש "למעלה מהזדמנות סבירה להתגונן", הרי שיש מקום להרשיעו בעבירה של תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, וזאת בהתאם לסעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשנ"ב-1982 (להלן: החסד"פ).

4. ביום 8.10.2015, נגזר דינו של המבקש בבית משפט השלום. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, עמד בית משפט השלום על הערכים שנפגעו ממעשיו של המבקש, שהם: "הגנה על בטחונו, שלומו ושלמות גופו של אדם". בית משפט השלום קבע כי הפגיעה בערכים המוגנים במקרה דנן היא גבוהה, שכן המבקש תקף "בשל סיבה של מה בכך וללא כל התגרות" את המתלוננים, וכתוצאה מכך נגרמו למתלונן 2 חבלות שונות, חלקן חמורות. בהמשך, סקר בית משפט השלום את מדיניות הענישה הנוהגת ואת מגמת החמרה בענישה בעבירות כגון דא. לאחר זאת, קבע בית משפט השלום כי מתחם הענישה ינוע בין 12 ל-36 חודשי מאסר לריצוי בפועל. בבואו לקבוע את עונשו של המבקש בתוך המתחם, נתן בית משפט השלום את דעתו לפגיעה במבקש ובמשפחתו "הן מבחינה רגשית והן מבחינה כלכלית"; לעובדה כי המבקש נעדר עבר פלילי; ולזמן שחלף מאז ביצוע העבירות. מנגד, ציין בית משפט השלום כי המבקש לא קיבל אחריות על מעשיו, ולא הוצג אופק שיקומי בעניינו של המבקש. לאחר שקילת מכלול השיקולים, גזר בית משפט השלום על המבקש את העונשים הבאים: 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, כל עבירת אלימות מסוג פשע; 5 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, כל עבירת אלימות מסוג עוון לרבות עבירת אימים; קנס בסך 3,000 ₪ או 30 ימי מאסר תחתיו; ופיצוי כספי בסך 3,000 ₪ למתלונן 1, ובסך 8,000 ₪ למתלונן 2.

4. המבקש לא השלים עם הרשעתו בדיון ועם העונש שנגזר עליו והגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בנצרת. בערעורו טען המבקש כי דינו של כתב האישום שהוגש נגדו להתבטל, שכן טרם הגשתו לא קויים הליך של שימוע, כמתחייב

מהוראת סעיף 60 לחסד"פ. כמו כן, טען המבקש כי יש לבטל את כתב האישום בשל שיהוי בלתי סביר בהגשתו ובטענה של אכיפה בררנית. הועלו, בנוסף, טענות לגבי פגמים ומחדלים בשלב החקירה, שכן כלי העבודה (השפכטל) שבאמצעותו הוא תקף, לטענת המשיבה, את המתלונן 2, לא נתפס. המבקש גם טען, כי לא היה מקום ליתן אמון במתלוננים, לאור סתירות רבות שנתגלעו בגרסאותיהם, בעוד שגרסתו היתה "עקבית, רציפה ואמיתית". לחלופין, טען המבקש להקלה משמעותית בעונשו לנוכח הזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירות, ונסיבותיו האישיות הקשות. בית המשפט המחוזי ציין כי, בשלב מסוים, חזר בו המבקש מהערעור על הכרעת הדין, בהמלצת בית המשפט, והביע נכונות לשתף פעולה עם שירות המבחן ולקבל אחריות על מעשיו. משהוגשו תסקירי מבחן בעניינו של המבקש, הסתבר כי הוא נוטל אחריות חלקית בלבד על מעשיו, ומוסיף לטעון כי הותקף על ידי המתלוננים. בעקבות כך, התקשה שירות המבחן לגבש המלצה טיפולית בעניינו של המבקש. לאור זאת, ביקש בא כוח המבקש להחזיר את הערעור על הכרעת הדין על כנו, וכפי שיפורט להלן, ערעור זה נדחה בפסק דין מנומק של בית המשפט המחוזי.

5. אשר לטענה בדבר העדר שימוע טרם הגשת כתב האישום, קבע בית המשפט המחוזי כי פגם זה בא על תיקונו בכך שהתקיים שימוע, מבלי לבטל את כתב האישום, וזה אף הביא להישג מבחינתו של המבקש בכך שחל שינוי בעובדות כתב האישום, והעבירה שעניינה תקיפה סתם של המתלונן 1 נמחקה. הטענות בדבר, שיהוי בהגשת כתב האישום, אכיפה בררנית, ומחדלי החקירה לא הצדיקו, לשיטתו של בית המשפט המחוזי את ביטולו של כתב האישום. בית המשפט המחוזי ציין, כי חלוף הזמן יכול להיות רלבנטי לעניין העונש; אשר לטענת האכיפה הבררנית, לא הונחה לטענה זו כל תשתית עובדתית; ואילו הטענה בדבר מחדלי חקירה כלל לא הועלתה בפני בית משפט השלום. בית המשפט המחוזי גם לא ראה להתערב בממצאי המהימנות ובקביעות העובדתיות של בית משפט השלום, ולפיכך דחה, כאמור, את הערעור על הכרעת הדין. אשר למידת העונש, ציין בית המשפט המחוזי כי יש ליתן משקל רב יותר לקולה לחלוף הזמן, מאז ביצוע העבירות, ולנסיבותיו האישיות של המבקש, והפחית בעונש המאסר מ-24 ל-18 חודשי מאסר לריצוי בפועל, מבלי להתערב ביתר רכיבי גזר הדין.

הבקשה לרשות ערעור

6. בבקשה לרשות ערעור, אשר הוגשה על ידי עו"ד ויסאם לידאוי, בא כוחו של המבקש, ומחזיקה לא פחות מ-29 עמודים, חוזר המבקש בהרחבה על כל הטענות שהועלו בפני בית המשפט המחוזי. ראשית, נטען כי לפי סעיף 60 לחסד"פ היה הכרח לקיים שימוע למבקש, בהינתן העובדה כי יוחסה לו עבירה של פשע. לטענת המבקש, קיום שימוע מבלי לבטל את כתב האישום תחילה - לאו שימוע הוא. שנית, נטען כי יש לבטל את כתב האישום מחמת שיהוי בהגשתו, אכיפה בררנית, ומחדלי חקירה. שלישית, נטען כי לא היה מקום לרכוש אמון לגרסאותיהם של המתלוננים, לאור סתירות רבות שנתגלעו בעדויותיהם. עוד נטען, כי יש ליתן למבקש רשות ערעור מאחר שהעונש שהושת עליו סוטה באורח מהותי מרמת הענישה בעבירות כגון דא.

תגובת המשיבה

7. המשיבה מבקשת לדחות את הבקשה לרשות ערעור, בצינה כי עניינו של המבקש נדון בפני שתי ערכאות, כאשר בקשתו אינה מעלה כל סוגיה בעלת חשיבות כללית, "בין משפטית ובין ציבורית". טענותיו של המבקש לעניין הכרעת הדין נדונו בהרחבה על ידי בית המשפט המחוזי, ואין כל סיבה, כך טוענת המשיבה, להתערב בהכרעתו. אשר לעונש, נטען כי טענות בעניין חומרת העונש אינן מהוות, ככלל, עילה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

8. הלכה מושרשת היא, כי רשות ערעור, לשם דיון ב"גלגול שלישי", תינתן במשורה, היות שהיא שמורה לבקשות המעלות שאלה משפטית כבדת משקל, או סוגיה בעלת השלכות ציבוריות רחבות היקף, החורגות מעניינם של הצדדים לבקשה; או כאשר קיים חשש כי נגרם למבקש אי צדק או עיוות דין חמור (רע"פ 226/17 מסיקה נ' מדינת ישראל (6.3.2017); רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017); רע"פ 1940/16 פולק נ' מדינת ישראל (14.3.2016); רע"פ 8366/15 חמוד נ' מדינת ישראל (10.12.2015)).

במקרה דנן, וחרף האצטלה המשפטית שמנסה המבקש לעטות על בקשתו, הבקשה אינה עומדת באמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור, והיא עוסקת בעניינו הפרטי של המבקש, ועל כן דינה להידחות. אציין עוד, כי בקשת רשות הערעור מעלה אותם נימוקים שנכללו בערעור לבית המשפט המחוזי, ונדחו בפסק דין מפורט ומנומק, ומשכך מדובר בניסיון לערוך "מקצה שיפורים" לתוצאת הערעור, ניסיון שאין להיעתר לו (רע"פ 7665/16 א. סביח למסחר כללי בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד התמ"ת (14.11.2016); רע"פ 9632/16 מקוריה נ' מדינת ישראל (15.12.2016)).

9. למעלה מן הצורך, אציין כי צדק בית המשפט המחוזי בדחותו את טענותיו של המבקש לעניין חובת השימוע, בהתאם לסעיף 60 לחסד"פ, שכן הפגם בעניין זה בא על תיקונו, לאחר שנערך למבקש שימוע, אשר זכה להצלחה מסוימת מבחינתו של המבקש, גם אם נעשה הדבר לאחר הגשת כתב האישום. לא היה הכרח, בנסיבות העניין, לבטל את כתב האישום שהוגש, ובית משפט השלום רשאי היה להביא לתיקונו של הפגם בדרך שבה פעל. טענות אחרות שהועלו על ידי המבקש, בניסיון להביא לביטולו של כתב האישום (שיהוי, אכיפה בררנית, ומחדלי חקירה), נדחו בצדק על ידי בית המשפט המחוזי, ואין לי להוסיף על כך דבר. גם את הטענות הנוגעות לקביעות שבעובדה ולהערכת המהימנות שנעשו על ידי בית משפט השלום, לא היה מקום לקבל, כפי שהבהיר בית המשפט המחוזי. ועל אחת כמה וכמה שאין לדון בטענות מסוג זה ב"גלגול שלישי". עד כאן לגבי הכרעת דינו של בית משפט השלום.

10. אשר לטענות בדבר חומרת העונש, יש להזכיר כי טענות מסוג זה אינן מצדיקות, ככלל, מתן רשות ערעור אלא אם מדובר במקרים חריגים, בהם עסקינן בסטייה קיצונית מרף הענישה הנוהג המקובל בעבירות דומות (רע"פ 10116/16 דסוקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 4265/15 דדון נ' מדינת ישראל (22.6.2015)).

ואם נחזור לענייננו, ניכר כי עונשו של המבקש, לאחר שהומתק על ידי בית המשפט המחוזי, אינו סוטה מרמת הענישה המקובלת לגבי עבירות דומות, ובוודאי שאין מדובר בסטייה קיצונית מרמה זו. לפיכך, אין מקום להתערב בעונש זה.

11. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחת בזאת. המבקש יתייצב לריצוי עונשו ביום 19.4.2017 עד השעה 10:00, בימ"ר קישון, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר כשברשותו תעודת זהות ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, י"ד באדר התשע"ז (12.3.2017).

שׁוֹפֵט
